

ACIB: balanç i panoràmica

Marco A. Robledo Camacho. Cineasta i Membre de l'ACIB

L'Associació de Cineastes dels Illes Balears, ACIB, és una associació sense ànim de lucre que pretén potenciar el cinema en el nostre territori, com a producte artístic i cultural, així com donar-li difusió en tot el món i oferir suport als productes realitzats per cineastes autòctons.

En l'actualitat l'ACIB està formada per 32 creadors audiovisuals i es troba en un moment de plena efervescència. L'Associació ha permès que aquests artistes es coneguin millor, es donin suport entre ells i tinguin un punt de trobada on compartir inquietuds i projectes. Prova del bon moment creatiu que travessa el nostre cinema és l'estrena el 2007 de dos llargmetratges dirigits per cineastes mallorquins: la coproducció internacional *La Caja Kovaks* de Daniel Monzón, interpretada per Timothy Hutton i la llorejada *Yo* de Rafa Cortès, l'al·luvió de premis rebut per Toni Bestard amb els seus dos últims curtmetratges, *Equipatges* i el documental *El Anónimo Caronte* (estrenada recentment al Centre de Cultura de Sa Nostra), els dos nominats als Premis Goya, la producció el 2007 de prop de 20 noves obres audiovisuals dels membres de la ACIB (de ficció, documentals, videoclips, etc.) i la imminent aparició d'un DVD recopilatori de l'Associació distribuït per tota Espanya per Xocolat, que inclou un total de 25 curts, sense oblidar la presentació de la flamant pàgina web de la ACIB (www.acib.es), el nostre millor aparador col·lectiu.

Una altra de les comeses més importants de l'Associació és negociar amb les institucions de les Illes pel que fa al suport al cinema, realitzat aquí o pels nostres membres i defensar-ne els drets. Cal tenir en compte que 3 dels 4 curts que es presenten a la XI Mostra de Curtmetratges de l'ACIB de Sa Nostra són projectes autofinançats al 100%, senyal de l'escàs suport que les institucions autòctones presten al nostre cinema, i així és molt difícil potenciar el cinema fet a les Balears. La nostra és de les comunitats més estretes quant al suport al cinema, tant en comparació al que donen altres comunitats com en comparació al que es dona a altres arts. Però hem anat avançant també en aquest punt, al llarg de l'últim any; una gran notícia ha estat la signatura del conveni amb IB3 que ha possibilitat la tan esperada convocatòria de subvencions a projectes audiovisuals per part de la televisió de les Illes Balears.

L'obra dels membres de l'ACIB s'ha pogut veure recentment a la XI Mostra de Cinema i Vídeo de Palma, dins la qual es varen projectar curts de membres de l'ACIB. Una altra gran oportunitat de presenciar els quatre treballs més recents dels seus associats és aquesta, organitzada per la Fundació Sa Nostra (i vull aprofitar l'oportunitat per agriar-li el suport incondicional a l'Associació i a la cultura balear). Són quatre obres singulars, arriscades i representatives del que es fa i es pot fer a casa nostra i que, de segur, funcionaran molt bé en el seu periple pels festivals nacionals i internacionals que ara comencen.

En definitiva, ACIB és ja tota una realitat, i això és una bona notícia per a tothom qui estimi el cinema i que hagi nascut o resideixi en les Balears.

I MOSTRA DE CURTMETRATGES DE L'ACIB (13 de febrer Centre de Cultura de Sa Nostra)

Curtmetratges

Miedos

En un apartament, hi viu Juan (Holger Macho), un jove de 35 anys que conviu amb una sensació que, des de fa uns mesos, l'aterreix: la por de no poder recordar les vivències del passat. Per això, demana a la seva amiga Clara que li enregistri en vídeo la casa dels pares, el col·legi, l'institut, a més de llocs i persones relacionades amb el seu passat. Juan pressent la fi del seu pas per la vida i la por és cada cop major. La malaltia que pateix li ha robat moltes coses i no vol que li robi el darrer instant, també, dels records.

Fitxa Tècnica. Guió y direcció: Rodolfo Benítez Velasco | Producció: Doux Filmmaker | Música: Federico Benítez Ferrero | Muntatge: Javier Borrull y Rodolfo Benítez Velasco | Repartiment: Holger Macho y David Garcia Vazquez (voz en off) | Duració: 9.22 min. | Format: HD y DVD | Any de producció: 2007

Testigos

La fundació NMAC, situada a la zona meridional de la Península Ibèrica, és el punt de partida dels projectes de nou dels artistes més importants del panorama de l'art contemporani actual. Projectes *site-specific*, que tracten una situació local amb repercussions globals; esdeveniments culturals i sociopolítics on hi ha un creuament de cultures, tradicions, de països i religions.

Un recorregut de la mà de diversos artistes en el procés creatiu de l'obra, en què tractaran d'aspectes com el territori, la identitat col·lectiva, la tragèdia, el destí, la construcció i la deconstrucció de la història.

Fitxa Tècnica. Director: Borja Ramón C. Andrada Idioma original: espanyol/anglès/francès (Subtitulat)/Categoria: Documental/Format: 16:9 panoràmic HDV/DV CAM/ DV/tipus: Color/Duració: 30 min/Any de Producció: 2006-2008/Productora: Juan Zausen Films /Música Original: J. Jacob, B. Fleischmann/Producció Executiva: Jimena Blázquez, Fundación NMAC/Fotografia, guió i postproducció: Borja Ramón C. Andrada

Sombras

Alex ha estat abandonat per l'al·lota. Pres d'una profunda depressió, comença a ser assetjat per aterridores visions. ¿Què són aquestes visions? ¿Són reals o fruit de la imaginació? *Sombras* és un drama de terror psicològic que reflexiona sobre

l'estat de desamor, l'inconscient i allò reprimit, alhora que introdueix una crítica sobre les relacions sentimentals i la seva consideració social en els nostres dies.

Fitxa Tècnica. Guió, direcció, muntatge i producció: Marco A. Robledo | Repartiment: Alex Tejedor, Miquel Àngel Torrens, Mar Forteza-Rey, Miquel Ruiz, Neo Calvo, Borja Calvo Andrada, Cumi Torán, Xavier Batle, Borja Calvo Bertrán de Lis i Aina Prohens | fotografia: Philip Rogan | Assistent direcció: Sergio Hernández | Música: Marc Melià | Ajudant càmera: Javier Pueyo | Gaffer: Alberto Alabarce | Ajudants Producció: Catalina Barceló i Vanessa Sogorb | Efectes especials: Josep Hernández i Álvaro Casares | So: Lucía Millán | Maquillatge i perruqueria: Soraya Ruiz i Isabel Esteban | Títols de crèdit: Marc Albertí | idioma: espanyol | format: HDV Pal Stereo | any de producció, 2007

Shadows

David, un nin d'onze anys que no pot dormir, comença a llegir un còmic, *Shadows*; de manera molt atenta, segueix els successos que es van produint a través de Bob, el protagonista del còmic. Bob deixa la seva al·lota en un barri qualsevol dels afores de Manhattan; despistat, perd el taxi amb què va arribar-hi. Després d'una llarga espera camina sense rumb fins arribar a una zona obscura de la ciutat. Se sent perseguit i amenaçat per les ombres del lloc. Amb ansietat cerca de manera desesperada una sortida.

Andrés López
Mengual

Fitxa Tècnica. Guió i direcció: Andrés López Mengual. Repartiment: Salvador Oliva Suau, David López Borrás, amb col·laboració de Nacho Pérez Roca, Sofía Villarta i Alejandro Arroyo Portales. Storyboards i grafisme còmica: Rafael Ruiz. Gràfic vectorials: Ramón Escobar. Postproducció, so, art final i esconografia 3D: Alberto Arroyo Portales. Format: HDV Pal Stereo. Durada: 10 m. Any de producció: 2007.

SOMBRAS: ¿HAY ALGO MÁS HORRIBLE QUE EL DESAMOR?

Marco A. Robledo Camacho.
Director, Productor i Guionista del curtmetratge *Sombras*

Sombras és una pel·lícula que tracta de reflectir l'experiència subjectiva. I això és tota una declaració de principis sobre el cinema que m'interessa fer: un cinema d'emocions i sentiments, un cinema que tracta de captar aquesta elusiva "realitat" subjectiva que es produeix en l'interior de les persones. No veiem les coses com són, veiem les coses com som. La realitat objectiva és una il·lusió o, a tot estirar, una construcció. L'única realitat possible és la subjectiva, la filtrada per les nostres percepcions i creences, tan personals com imperfectes.

En el cas concret de *Sombras*, m'interessava reflectir l'estat del desamor, fisiològicament caracteritzat per una baixada en el cervell dels nivells de serotonina, fet que fa que la teva percepció de la realitat s'alteri de forma significativa. Aquest és el moment en el qual es troba el protagonista de la història. Poc importa si les seves visions són reals o no, per a ell ho són i això és l'única cosa que compta.

La idea de *Sombras* em surgeix després de veure *The Ring*. Vaig sortir del cinema vomitant idees d'entitats que sorgeixen de l'interior del televisor, éssers la presència dels quals produïa estranyes alteracions del camp electromagnètic i que s'alimentaven de les pors i passions de les persones a les quals aconseguïen parasitar. Aquesta idea original va anar evolucionant a poc a poc per a aproximar-se al concepte d'ombra de Carl Jung. Però no és

que *Sombras* estigui inspirada en la psicologia de Jung (ni en altres idees similars com el Costat Fosc de *Star Wars* o el Jekyll/Hyde de Stevenson) simplement que totes vénen del mateix lloc: el nostre inconscient col·lectiu (en terminologia, de nou, junguiana), el camp unificat de què es parla en física quàntica o el que Alan Moore denomina "ideaespaï". I això dóna peu a una reflexió sobre la figura de l'artista. Des del meu punt de vista un artista és una mena de mèdium amb capacitat de connectar amb el món de les idees. Una vegada connectat amb aquell món sintonitza amb una idea i n'és quasi posseït. El concepte de l'artista-xaman em pareix molt més atractiu i més humil que el concepte tan inflat d'ego de l'artista-autor popularitzat en el món del Setè Art per *Cahiers de Cinema*.

La primera versió de *Sombras* va ser un guió de comic titulat *Lila* (segons la filosofia hindú, l'activitat creadora d'allò diví, el joc de Déu) que en la seva segona versió, ja titulada *Sombras*, es va plasmar en un *story board* de cinc pàgines. Convertir la història en un curtmetratge fregava la bogeria, per la complexitat tècnica de l'empresa, però com que el seny no ha estat una de les meves virtuts vaig decidir llençar-me a la piscina: vaig rescriure el guió renunciant a la narració en *off* (que tan bé funciona en còmic i tan malament ho sol fer en cinema) i introduint nous subtemes com el dels perdedors, que em permetia introduir una crítica al tractament social de les relacions sentimentals. Mentre vaig arrebregar un meravellós equip tècnic i artístic, que són els grans responsables del resultat final, pel talent i l'entrega que hi varen posar, per la qual cosa els estic agraït des del fons del cor), i, després d'una postproducció d'un any, cinc dies de rodatge, el resultat és *Sombras*, una obra que, al marge de la seva filiació al gènere de terror (per a mi és, de forma senzilla, un drama amb certs elements de terror), crec que es caracteritza per ser, de manera profunda, personal i sincera.

El bosque encantado

Per Borja Ramón C. Andrada, director del documental *Testigos*

Hi havia una vegada un bosc en què hi regnava la naturalesa, en silenciosa companyia de l'art. Allà, hi havia un arbre d'alumini fred, però càlid, i una camió que es trobava dins d'un llac. En el bosc, els homes, els visitants, que, havent-ne escoltat les meravelloses qualitats del bosc, feien llargues distàncies per gaudir-ne de l'harmoniosa bellesa, i descansaven en nius humans.

Alguns dels arbres, gegants centenaris, deixaven caure fruits de plata, que s'integraven per sempre en el paisatge. Altres arbres, esculprien sense dolor, en l'escorça, cors d'amants llunyans, i eren espectadors d'infinites històries d'amor de tot el planeta.

Des d'uns bidons gegantins de líquid vital, restes d'altres èpoques, s'arribava a veure, en el miratge de l'horitzó i creuant un estret de l'Atlàntic, les colossals muntanyes que dibuixaven la silueta de l'ancestral continent des del qual el primer de la nostra espècie va començar el gran viatge de l'evolució.

Del terra sorgien formes elegants, sempre inquietants. A vegades cendra en bloc, trobant l'equilibri entre l'ordre i el desordre. Altres, brotavien xarxes metàl·liques; altres, espines d'indentitat col·lectiva. Aquest bosc era una devesa mediterrània.

No tenia secrets perquè no amagava res. Tot era visible per a qui ho volgués veure. Tothom qui volgués, podia ser testimoni de l'exemplar convivència entre la naturalesa i l'art. Però no sempre va ser així.

Un dia, Jimena Blázquez, va voler unir per a sempre ca seva i el treball, vida i passió. Va voler que artistes internacionals condicionats només per l'estímul de l'entorn, creassin per a tothom qui en volgués ser observador. I sentir.

Va aconseguir que artistes de la talla de Marina Abramovic, Mauricio Cattelan, Sol Lewitt, Roxy Paine i més d'una trentena de creadors multidisciplinars, al llarg de cinc anys, en deixassin petja. L'obra: un regal.

Va crear una fundació, NMAC, capaç de generar un moviment cultural en la zona. Una acció local amb implicacions universals. Un lloc d'interacció amb el context social, cultural i territorial, i un museu mediador, amb el compromís de donar suport

als creadors contemporanis en projectes específics que fomentin el diàleg i l'enteniment de la societat a través de l'art. Va començar el 2001; l'objectiu sempre ha estat oferir una visió de l'art en què el paisatge natural i l'entorn social, fins i tot la memòria històrica, varen ser determinants en la creació de les obres.

Tot això va fer Jimena, tutelada per un pare carismàtic, Antonio Blázquez, qui va inspirar l'Abromovic mateixa, la qual va dedicar una obra plena de significat a l'actual president de la Fundació NMAC d'Art Contemporani, *El Héroe*.

He tingut la sort de ser testimoni de la relació intimista de l'art i la naturalesa. He pogut deixar la meva empremta. He pogut oferir el meu testimoni, com a homenatge a Jimena i a tots els qui han fet possible la realitat del somni de la fundació.

Quan vàrem decidir realitzar un documental que fos "testimoni" de les accions realitzades a la fundació mai no vàrem pensar en una gran producció, sinó en alguna cosa més propera, volent mostrar la història de dis a fora, usant els arxius de vídeo que enregistrava Jimena amb els artistes durant les reunions de treball, seguint, càmera a les espatles, les produccions de les obres, observant com les actuacions en l'entorn convertíen la Dehesa Montenmedio en un bosc encantat en un espectacle amarat de sensacions.

He presenciat la conversió d'un espai físic simplement bell en un espai emocional, he estat testimoni de com i per què d'aquesta transformació. M'interessava saber quin era el procés, per què un lloc i no un altre, quin era el significat real de cada obra, de cada acció.

Perquè, quan vas al bosc encantat de la Fundació NMAC, a la Dehesa de Montenmedio, el temps, l'espai, l'art, les teves emocions i la naturalesa, no et deixaran tornar a ser la mateixa persona; seràs un testimoni més, com jo, com tots els que han passat per allà i una petja inesborrable romandrà, silenciosa, en la teva memòria, en la memòria col·lectiva. ■